

[Ministeren for handel, industri og søfart.] største bekymring med hensyn til fremover at opretholde den danske industris produktion, og man må derfor befrygte, at man indenfor en ikke altfor fjern fremtid kan blive stillet overfor nødvendigheden af at foretage fordeling af de knappe råstoffer med henblik på at sikre de vigtigste produktioner på hjemmemarkedet og til eksport. Såfremt udviklingen på dette område måtte medføre enten international allokering af vigtige varer eller nødvendigheden af etablering her i landet af ordninger, hvorefter der må foretages en fordeling mellem virksomhederne af de utilstrækkelige tilførsler, vil dette medføre, at de pågældende varer må være underkastet importregulering.

Ved rådsrådet i Paris den 7. oktober d. å. vil man fra dansk side tilslutte sig de fælleseuropæiske bestræbelser på en frigørelse af den internationale handel. I den nuværende situation vil det være nødvendigt for Danmark at udnytte undtagelsesbestemmelser for lande med store betalingsvanskeligheder; denne stilling fra dansk side må forventes at finde forståelse i rådet. Det vil ved drøftelserne blive fremhævet, at Danmarks muligheder for en videre liberalisering vil være stærkt påvirket af udviklingen i landets bytteforhold og adgangen til råmaterialer, ligesom man påny vil betone den vægt, der må lægges på liberaliseringen af landbrugsvarer samt på toldspørgsmålets løsning.

Jeg vil herefter gerne gøre nogle bemærkninger specielt med hensyn til prissituationen og det forslag til forlængelse af den nu gældende lov om priser m. v., som jeg her ved har den ære at forelægge for det høje folketing.

Prisloven, som den foreligger i dag, går tilbage til loven af 28. november 1942, men blev på meget væsentlige punkter ændret ved loven af 31. marts 1949.

Ved loven af 1949 blev der foretaget væsentlige ændringer i forhold til den under og i årene efter krigen gældende prislov, idet navnlig de almindelige kalkulationsregler i § 8 udgik, samtidig med at der ved den nye lovs § 8 blev åbnet adgang til — uden forudgående kontrol — at lægge genskaffelsesprisen til grund ved de erhvervsdrivendes kalkulationer.

Den således foretagne lempelse af prislovens bestemmelser må ses på baggrund af, at prissituationen på daværende tidspunkt var karakteriseret af en ret betydelig stabilitet, og at der var en udbredt forventning om prisfald på en række vigtige

vareområder. Endvidere regnede man med, at konkurrencen i takt med opnåelsen af normale forsyningsforhold ville gøre sig gældende, således at der uden fare for pris- og avancementstigning kunne ske afvikling af pris- og avanceordninger fastsat i henhold til prislovens § 13.

Disse forudsætninger har imidlertid ikke holdt stik. Prisudviklingen har fået et helt andet forløb, end det dengang tegnede til, og heller ikke forudsætningen om, at den frie konkurrence ville regulere avancerne, synes at være blevet opfyldt.

I de første måneder af 1949 lå engrospristallet stabilt på 261 (1935 = 100). Omkring midten af året sporede en begyndende prisnedgang; således faldt engrospristallet for juni til 259, og nedgangen fortsatte i juli og august med indeks på henholdsvis 256 og 255.

Jeg har allerede omtalt de prisstigningsbølger, som blev sat i gang først med devalueringen i september sidste år og dernæst med Koreakonflikten og genoprustningen. Vi befinder os nu på et stadium, hvor det er vanskeligt at have nogen sikker mening om den fremtidige prisudvikling, men det må fremhæves, at de allerede skete pristigninger ude omkring kun i et vist omfang er slået igennem på det indenlandske marked, så allerede af denne grund må man vente stigende priser herhjemme i den kommende tid.

I perioden fra august 1949 til august 1950 er det samlede engrospristallet steget 37 points, fra 255 til 292, svarende til ca. 15 pct.; heraf har importvarerne den største andel, idet indeks for disse som tidligere nævnt er steget 55 points, fra 285 til 340, eller knap 20 pct., medens indeks for hjemmemarkedsvarer steg 26 points, fra 237 til 263, eller godt 10 pct., altså relativt godt halvt så meget som importvarerne.

Ved at sammenholde den af devalueringen, Koreakrigen og oprustningerne hidtil fremkaldte indflydelse på priserne på det danske engrosmarked med de to foregående store prisstigningsbølger, nemlig dels den, der var forårsaget af sidste verdenskrig, og som slog igennem på det danske engrosmarked i årene 1939—1941, dels efterkrigsprisstigningen, der satte igennem i årene 1946—1948, viser kun udviklingen fra 1939 til 1940 en større stigningshastighed, idet engrospristallet i denne periode steg med 54 points i løbet af et år mod nu 37 points. Hastigheden af den nuværende prisstigning er derimod noget større end stigningshastigheden fra 1940 til 1941, hvor engrospristallet på et år steg 31 points, og nærvæ-